

Pētījums liecina, ka atjaunojamā enerģija pasaulē ir lētāka nekā fosilais kurināmais

Avots: Euronews

Kā secināts divos nesen publicētajos Apvienoto Nāciju Organizācijas ziņojumos, globālā pāreja uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu ir sasniegusi „pozitīvu kritisko punktu”. Jau vairāk nekā 90 % no atjaunojamo energoresursu jaudas šobrīd ir lētāka nekā fosilā kurināmā enerģija

ANO dati liecina, ka saules un vēja enerģija patlaban vairumā gadījumu ir lētākais un ātrākais jaunas enerģijas ražošanas veids.

Pētījums liecina, ka 2024. gadā globālās atjaunojamo energoresursu jaudas pieaugums sasniedza 582 gigavatus, kas ir gandrīz 20 % pieaugums salīdzinājumā ar 2023. gadu un lielākais kāpums gada laikā kopš uzskaites sākuma. Vairumā gadījumu visā pasaulē jaunas enerģijas jaudas tika radītas no atjaunojamiem energoresursiem. Pagājušajā gadā gandrīz visos kontinentos atjaunojamo energoresursu jauda pieauga vairāk nekā fosilā kurināmā jauda.

Saskaņā ar ANO vairaku aģentūru ziņojumu „*Seizing the Moment of Opportunity*”, gandrīz trīs ceturtdaļas no pasaulē saražotās elektroenerģijas bija no vēja, saules un citiem videi draudzīgiem avotiem.

ANO ģenerālsekretārs A.Guterešs uzsvēra, - tas liecina par to, cik tālu esam tikuši desmit gados kopš Parīzes nolīguma, kas aizsāka tīras enerģijas revolūciju.

Starptautiskās Atjaunojamo energoresursu aģentūras (IRENA) turpmākie aprēķini apstiprina ANO ziņojumu, liecinot, ka vairāk nekā 90 % no visiem jaunajiem atjaunojamajiem energoresursiem visā pasaulē ražoja elektroenerģiju par cenu, kas bija zemāka nekā lētākais fosilā kurināmā alternatīvais avots.

Lai redzētu atjaunojamo energoresursu revolūcijas efektu “jāseko naudai”...

A.Guterešs savā runā, informējot par abiem jaunākajiem ANO ziņojumiem, uzsvēra, ka pasaule ir “uz jaunas enerģētikas ēras sliekšņa”.

“Fosilā kurināmā resursi izsīkst un sākas tīras enerģijas laikmets. Vienkārši sekojiet naudai,” norādīja ANO vadītājs.

Aizvadītajā gadā tīrā enerģijā tika ieguldīti aptuveni 2 triljoni ASV dolāru (1,7 triljoni eiro) – par 800 miljardiem ASV dolāru (685 miljardiem eiro) vairāk nekā fosilajam kurināmajam un par vairāk nekā 70 % vairāk nekā pirms 10 gadiem.

Starptautiskās Atjaunojamo energoresursu aģentūras publicētie jaunie dati liecina, ka pagājušajā gadā trīs lētākie elektroenerģijas avoti bija vējš, saule un hidroenerģija. Saules enerģija patlaban ir par 41 % lētāka nekā fosilais kurināmais. Ne tik sen tā bija četras reizes dārgāka. Jūras vēja enerģija patlaban ir par 53 % lētāka un ir vispieejamākais jauno atjaunojamo energoresursu avots.

ANO vadītājs uzsvēra, ka gadu desmitiem emisijas un ekonomiskā izaugsme pieauga vienlaikus. Šobrīd daudzās attīstītajās ekonomikās emisijas ir sasniegušas augstāko punktu, bet izaugsme turpinās. Vien 2023. gadā tīras enerģijas nozares veicināja 10 % no pasaules IKP pieauguma un gandrīz 33 % no pieauguma Eiropā.

Pieaugošā ģeopolitiskā spriedze, tarifi un izejvielu trūkums

IRENA ģenerāldirektors Frančesko La Kamera tomēr norāda, ka šis progress nav pilnībā garantēts, jo pieaugošās ģeopolitiskā situācija, tirdzniecības tarifu maiņas un izejvielu piegādes ierobežojumi draud palēnināt attīstības tempu un palielināt izmaksas. Lai gan paredzams, ka atjaunojamo energoresursu izmaksas turpinās samazināties, jo jaunās tehnoloģijas kļūst arvien pilnīgākas un piegādes ķēdes stiprinās, ģeopolitiskās pārmaiņas, tostarp tirdzniecības tarifi, izejvielu piegādes šķēršļi un ražošanas dinamikas izmaiņas var šo procesu padarīt lēnāku.

Eiropā augstākas izmaksas, visticamāk, saglabāsies saistībā ar strukturālām problēmām, piemēram, jaunu projektu atļauju izsniegšanas aizkavēšanos un ierobežoto tīkla jaudu.

A.Guterešs, savukārt, norādīja, ka fosilā kurināmā joprojām saņem gandrīz deviņas reizes lielākas valsts patēriņa subsīdijas

nekā atjaunojamie energoresursi. Valstis, kas turpina izmantot fosilo kurināmo, neaizsargā savu ekonomiku, bet gan, faktiski, to sabotē.

IRENA ģenerāldirektors F. La Kamera piebilst, ka, lai saglabātu atjaunojamās enerģijas pārejas ieguvumus, pasaulē jānostiprina starptautiskā sadarbība, jānodrošina atvērtas un noturīgas piegādes ķēdes un jāizveido stabilas politikas un ieguldījumu pamatnostādnes. Īpaši tas nepieciešams pasaules dienvidu puslodē. “Pāreja uz atjaunojamajiem energoresursiem ir neatgriezeniska, bet tās temps un taisnīgums ir atkarīgs no izvēlēm,” norādīja IRENA ģenerāldirektors.